

MANS

MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
W ŁOMŻY

ЧЕРКАСЬКА
МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

Матеріали
IV Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції

**«Актуальні проблеми методології
вищої та фахової передвищої
медичної (фармацевтичної) освіти:
сучасні виклики та нові
можливості»**

17

ЖОВТНЯ
2024
ЧЕРКАСИ

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК
В ЛОМЖІ (ПОЛЬЩА)**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ) ОСВІТИ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА НОВІ МОЖЛИВОСТІ**

Матеріали

IV Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції

17 жовтня 2024 р.

Конференцію зареєстровано в Державній науковій установі
«Український інститут науково-технічної експертизи та інформації».
Посвідчення № 454 від 06 листопада 2023 року.

м. Черкаси

Редакційна колегія:

Губенко І. Я. – ректор Черкаської медичної академії, доктор філософії (кандидат медичних наук), доцент, академік Української академії наук, заслужений лікар України;

Шевченко О. Т. – проректор з науково-методичної роботи Черкаської медичної академії, кандидат психологічних наук, доцент, заслужений працівник охорони здоров'я України;

Шарлович З. П. – кандидат педагогічних наук, ад'юнкт, адміністративний працівник відділу профорієнтації та міжнародної співпраці Міжнародної Академії Прикладних Наук в Ломжі (Польща);

Гайдай П. О. – завідувач навчально-методичного кабінету Черкаської медичної академії.

Редакційна група та організаційний комітет конференції не беруть на себе відповідальність за зміст представлених у збірнику статей, достовірність результатів і дотримання прав використання інтелектуальної власності третіх осіб.

A43 Актуальні проблеми методології вищої та фахової передвищої медичної (фармацевтичної) освіти: сучасні виклики та нові можливості: матеріали IV Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції, м. Черкаси, 17 жовтня 2024 р. / редкол.: І. Я. Губенко, О. Т. Шевченко, З. П. Шарлович, П. О. Гайдай. Черкаси: Видавець Олександр Третьяков, 2024. 313 с.

ISBN 978-617-7827-86-2 (PDF)

Збірник тез наукових доповідей учасників IV Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми методології вищої та фахової передвищої медичної (фармацевтичної) освіти: сучасні виклики та нові можливості» містить результати досліджень стосовно особливостей викладання загальноосвітніх дисциплін у ЗВМ(Ф)О, що здійснюють підготовку фахівців на основі базової середньої освіти; ролі гуманітарних і природничих дисциплін у процесі професійної підготовки майбутніх медичних (фармацевтичних) працівників; сучасних аспектів викладання професійно-орієнтованих дисциплін; організації виховної та самостійної позааудиторної роботи студентів; організації безперервної професійної освіти медичних і фармацевтичних спеціалістів; особливостей здійснення освітнього процесу в особливий період.

Презентовано результати наукових досліджень майбутніх магістрів та здобувачів рівня доктора філософії галузі знань 22 Охорона здоров'я.

Для науково-педагогічних і педагогічних працівників, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

УДК 378:61(4)

ISBN 978-617-7827-86-2 (PDF)

© Автори статей, 2024

ЗМІСТ

I. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ДИСЦИПЛІН У ЗВМ(Ф)О, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ НА ОСНОВІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ 11

Андрейко С. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ: СУТНІСТЬ І СТРАТЕГІЇ.....11

Головня Т., Сокальська Н. ЕЛЕМЕНТИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ФІЗИКИ У ЗВМ(Ф)О.....14

Гулак І. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ.....17

Крайнюк О., Буц Ю. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ДЛЯ НАВЧАННЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ: МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ.....21

Самогулова О. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ І ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ БІОЛОГІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ, ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК.....24

Смирнова М., Оката О. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ.....27

II. ГУМАНІТАРНІ ДИСЦИПЛІНИ У ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ФАХІВЦІВ.....31

Гречка Л. ПРИНЦИПИ, НАПРЯМКИ, ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК З ОБДАРОВАНИМИ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ НА ЗАСІДАННЯХ ГУРТКА "РІДНЕ СЛОВО" У ПОЛТАВСЬКОМУ БАЗОВОМУ МЕДИЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ.....31

Дубович К., Рибій Л. КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....33

Матвійшин Л., Безпалько Н. ЗАСТОСУВАННЯ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....36

Pietukhova O. EDUCATIONAL ACTIVITIES FOR INTERGENERATIONAL SOLIDARITY.....40

Сухацька В. МОЖЛИВОСТІ КУРСУ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ.....43

III. РОЛЬ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ (ФАРМАЦЕВТИЧНИХ) ПРАЦІВНИКІВ 48

Балицька А., Демченко А. РОЛЬ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ ФАРМАЦІЇ.....48

Ірха О., Ірха П. ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ НАУК.....51

Кухнюк О., Канак Л. Глущенко А. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ВИВЧЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ БОТАНІКИ.....53

Снісар О., Білик Л., Боєчко Ф. МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ У ПРИРОДНИЧІЙ ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....56

Харченко Ю. РОЛЬ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ.....60

Шудренко О., Нікітченко В. СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ГУРТКИ ТА ПРОБЛЕМНІ ГРУПИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ-ЛАБОРАНТІВ.....63

IV. СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН.....67

Апшай В., Бразалій Л. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТУ «ОСНОВИ МЕДСЕСТРИНСТВА ТА МЕДИЧНОЇ МАНІПУЛЯЦІЙНОЇ ТЕХНІКИ».....67

Гвоздецька Г., Глов'як В., Біцька І., Чернявська І. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ «МЕДСЕСТРИНСТВО» У ФАХОВОМУ МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ ІФНМУ (З ДОСВІДУ РОБОТИ).....70

Глущенко А., Артеменко Л., Чмельова Л. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ КОМУНІКАЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ХІМІЇ.....74

Лясова Ю., Козлов А. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....77

Карнацька О., Демченко О. РОЛЬ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПСИХОЛОГІЧНОГО ЦИКЛУ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ.....81

Кіріафіді Н., Редько О. ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ МЕДСЕСТРИНСТВА В АКУШЕРСТВІ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ В МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖАХ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	84
Кравченко О., Хоменко К. ЛАТИНСЬКА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ОПАНУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ДИСЦИПЛІН У ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ.....	88
Левченко З. АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ПРИ ВИВЧЕННІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗІОЛОГІЯ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МЕДИЦИНА».....	90
Лисун С., Лисун С., Хоменко К. РОЛЬ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ У ФОРМУВАННІ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	93
Маруш І. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	95
Пальчак С. ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН В МЕДИЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ.....	98
Постольнікова І. ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ «НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ».....	101
Починок Т. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПРИ ВИВЧЕННІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ.....	105
Скалько І. БАЗОВА ЕКСТРЕНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА В УМОВАХ ОБМЕЖЕНИХ РЕСУРСІВ.....	109
Фаїзова І. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	111
Buchowska L., Sharlovych Z. ROLA PIEŁĘGNIARKI W INFORMOWANIU KOBIET NA TEMAT LECZENIA I PROFILAKTYKI NOWOTWORU PIERSI.....	114
Nadolna B., Sharlovych Z. ROLA PIEŁĘGNIARKI W PROMOWANIU SZCZEPIEŃ OWOWIĄZKOWYCH	118
V. З ДОСВІДУ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗВМ(Ф)О.....	121
Бадрак Т., Гордієнко Н. РУХОВА АКТИВНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У ЗДОБУВАЧІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	121

Домбровська В. РОБОТА КОЛЕКТИВУ КОЛЕДЖУ СПРЯМОВАНА НА ЕФЕКТИВНУ АДАПТАЦІЮ СТУДЕНТІВ НОВОГО НАБОРУ ДО УМОВ НАВЧАННЯ В КОЛЕДЖІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	124
Олійник Л., Суховий Г. РОЛЬ КЕРІВНИКА ГРУПИ В АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	129
Орлова В. РОБОТА КУРАТОРА ГРУПИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ТА МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.....	133
Радзівська І. ОСОБЛИВОСТІ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОСВІТИ МЕДИЧНИХ (ФАРМАЦЕВТИЧНИХ) ФАХІВЦІВ.....	136
Федченко Ю. ЕТИКА І ДЕОНТОЛОГІЯ МІЖОСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА ВИЩОГО МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ.....	140
Цьомик О., Дуда-Мізинчук О. РОЛЬ КУРАТОРА В ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ.....	145
VI. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗВМ(Ф)О.....	148
Лукашук Т. РОЛЬ ТИЖНІВ ПО ПРЕДМЕТУ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ.....	148
Маслюк О. САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ВИД НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	150
Мулик Т. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У МЕДИЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ З МЕДИЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	154
Полковникова М., Якиміва О. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ».....	157
VII. СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗВМ(Ф)О.....	160
Дроботенко В., Сівак О. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ – ЗАПОРУКА УСПІШНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ.....	160
Коріняк О. СПОСОБИ ПІДВИЩЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ВИВЧЕННЯ МЕДИКО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	163
Кривенко Л. ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ СЕРВІСУ LEARNINGAPPS У МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ.....	167

Кухнюк О., Ліфер К., Коцюрuba В., Огарь С. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 226 ФАРМАЦІЯ, ПРОМИСЛОВА ФАРМАЦІЯ ДО ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ.....	170
Кукса Н. ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ІГОР У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	174
Лукашук О. ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ ЗАВДАНЬ І ЗАДАЧ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНАТОМІЇ.....	176
Савенко Д., Діхтяренко Л. ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ СТУДЕНТАМИ ЗВМ(Ф)О.....	179
Троян А. СУЧАСНА ЛЕКЦІЯ ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРЕДВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕОРЕТИЧНОГО КУРСУ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ.....	182
Черепанова М., Сайфудінова Р. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ У ПРАКТИЦІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ	185
Чубенко В. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У ЗВМ(Ф)О ДО РОБОТИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ.....	188
Шевченко О. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РЕЗІЛЬЄНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	193
VIII. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я (ДЛЯ МАГІСТРІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ РІВНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 22 ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я).....	196
Баланюк А., Карпенко Ю. ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ У ПРОФЕСІЇ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ-МАГІСТРА.....	196
Балацька О. SOFT SKILLS AND HARD SKILLS ЯК НАВИЧКИ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР.....	200
Безугла Н. ФАХОВІ ДИСЦИПЛІНИ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР-МАГІСТРІВ.....	204
Богачевська О. АНАЛІЗ РИНКУ ПРЕПАРАТІВ НА ОСНОВІ ЕКСТРАКТУ ГІНКГО БІЛОБА.....	206
Бонцевич А., Козлова Л. ВИБІР ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ПРЕДМЕТА: «МЕДСЕСТРИНСЬКІ АСПЕКТИ ІМУНОЛОГІЇ ТА АЛЕРГОЛОГІЇ».....	209
Губенко І., Черняк В., Дашко К. ВАЖЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ МЕТОДІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ КІНЕЗІОТЕЙПУВАННЯ ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ З ТРАВМАМИ ЗВ'ЯЗОК КОЛІННОГО СУГЛОБА.....	213

Демиденко В., Балицька А. ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ: ВПЛИВ НА МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я, ПРИЧИНИ, ПРОФІЛАКТИКА.....	215
Дернова О. ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР ШЛЯХОМ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ.....	218
Дернова О., Лінєвич К. НАУКОВІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ВИЩІЙ МЕДСЕСТРИНСЬКІЙ ОСВІТІ.....	221
Зволяк Н. ПРОФЕСІЙНЕ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ СІМЕЙНОЇ ПРАКТИКИ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ СУЧАСНОСТІ.....	225
Кобаль І., Борисенко Н., Андрюкова Л. ФАРМАЦЕВТИЧНА РОЗРОБКА ТА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ НА РОСЛИННІЙ ОСНОВІ, В ТОМУ ЧИСЛІ БАД(БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ ДОБАВОК).....	228
Кучерява А., Степанова Г., Барджадзе Р. БАР'ЄРИ ТА МОТИВАТОРИ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	230
Лісовол Т., Грозна Л. РОЛЬ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ У НАВЧАННІ ПАЦІЄНТІВ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ, НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ.....	234
Лісовол Т. РОЛЬ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ, ЯК СКЛАДОВОЇ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	237
Мосін В., Козлова Л. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ДОКАЗОВА МЕДИЦИНА ТА СТАНДАРТИЗАЦІЯ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ».....	241
Надточій О. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР.....	245
Обладанюк В., Лінєвич К. РОЛЬ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	247
Пилипас С., Балицька А. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ПСИХОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	251
Плічко Л. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	253
Пріма Н., Василенко І. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ПРАЦІВНИКІВ КНП «ЧЕРКАСЬКА МІСЬКА КОНСУЛЬТАТИВНО-ДІАГНОСТИЧНА ПОЛІКЛІНІКА».....	257

Пухир І., Грозна Л. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР З ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ	260
Пухир І. ПРОФЕСІЙНА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ КОМПОНЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	263
Ротань А., Балицька А. РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ У ХОДІ ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	267
Соцька А., Балицька А. ДІАГНОСТИКА КОГНІТИВНИХ РОЗЛАДІВ У ПСИХОЛОГІЧНОМУ СУПРОВОДІ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ.....	270
Титаренко Н., Обладанюк В. КОМПЛЕКСНИЙ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО РАННЬОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ІЗ РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРА. ОСОБЛИВОСТІ МЕДСЕСТРИНСЬКОГО ДОГЛЯДУ.....	274
Шевченко В., Губенко І., Степанова Г. РОЗВИТОК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ З РЕАБІЛІТАЦІЇ: ВІДПОВІДЬ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ НА ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЗРОСТАННЯ ПОПИТУ.....	276
Шипілка І. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРАКТИЧНОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР.....	279
Щербина Л., Козинець О. МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	283
Яшина В. БЕЗПЕРЕРВНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА МЕДИЧНИХ СЕСТЕР У ВІДДІЛЕННЯХ ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ КНП «СМІЛЯНСЬКА БЛ ІМ. С. БОБРИНСЬКОЇ».....	286
ІХ. ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНИХ І ФАРМАЦЕВТИЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ.....	290
Гнатенко Т., Глущенко А., Огарь С. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧЕРЕЗ ПІСЛЯДИПЛОМНУ ОСВІТУ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	290
Х. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД.....	295
Гайдай П. ВИКОРИСТАННЯ GOOGLE CLASSROOM У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	295
Діденко О., Виштакалюк В. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ.....	297
Михайленко Г. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	301

Сухінська Н., Стефанчук О. ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ СУЧАСНОСТІ.....	305
Сухінський Р., Верба Р., Хома С., Орленко А. ВИКОРИСТАННЯ ТУРНИКЕТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН КЛІНІЧНОГО ПРОФІЛЮ У ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД.....	307
Філіна І., Чемісова Т. ЕТИКО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ ОСВІТЯН У ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД.....	309

Література

1. Світлична Є. І., Берест Г. Г. Латинська мова: підручник. Харків: НФаУ, 2020. 280 с.
2. Smith J., Johnson M. The impact of Latin proficiency on pharmacy students' academic performance. *Journal of Pharmaceutical Education*. 2022. Vol. 86(3). P. 340-348.
3. Костенко В. Г., Сологор І. М. Актуальні питання медичного термінознавства. Полтава: УМСА, 2019. 176 с.
4. Brown A. D., Lee R. K. Latin language in modern pharmaceutical education: a global perspective. *International Journal of Clinical Pharmacy*. 2023. Vol. 45(2). P. 215-224.
5. Беляєва О. М. Професійно орієнтоване навчання латинської мови студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації: автореф. дис. канд. пед. наук. Київ, 2011. 21 с.

УДК 378:147

АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ПРИ ВИВЧЕННІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗІОЛОГІЯ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МЕДИЦИНА».

Зоя ЛЕВЧЕНКО

z.levchenko@med.sumdu.edu.ua

Сумський державний університет,

Навчально-науковий медичний інститут, м. Суми.

Анотація. Стаття обґрунтовує необхідність створення та використання навчальних відео при вивченні дисципліни «Фізіологія» майбутніми медичними фахівцями в умовах онлайн навчання. Сьогодні доводиться, що викладання фізіології, як базової дисципліни, має створювати всі необхідні умови для якісного вивчення матеріалу курсу та формувати практичні навички здобувачів освіти.

Ключові слова: фізіологія, навчальні відео, біоетика, медицина, здобувачі освіти.

Освітнє сьогоднішнє Україна станом на тепер знаходиться в складних умовах: війна, відключення світла, сигнали «Повітряна тривога», онлайн-навчання. Проте суспільство розвивається, відбувається реформування та модернізація в системі вищої освіти. Міжнародний та Європейський освітній простір сприяє розвитку нашої освіти. Сьогодні ми вже не уявляємо проведення занять без використання таких міжнародних платформ як Labster, Coursera та

інші. Впевнено і наполегливо прямуємо до того, щоб в умовах онлайн- навчання наші студенти мали максимальні можливості щодо здобуття практичних навичок при вивченні фізіології, використовували новітні навчальні технології та інноваційні методи у своїй навчально-пізнавальній діяльності. Країні потрібні високоосвічені та конкурентоспроможні спеціалісти в області медицини.

Наш Сумський державний університет широко використовує всі види навчання із залученням інтерактивних методик: дистанційна форма, змішана форма, онлайн- та офлайн- навчання (клінічні кафедри). Фахівцями університету розроблена і впроваджена єдина навчальна платформа MIX, де зібрані та є в доступі електронні навчальні матеріали для всіх студентів та викладачів.

Звичайно наш вибір методів навчання визначається змістом та специфікою навчальної дисципліни «Фізіологія», але і можливістю проведення експерименту при вивченні тих чи інших тем. Велике значення має матеріально-технічне забезпечення нашого освітнього процесу, який здійснюється досвідченими, майстерними викладачами. Саме вони впроваджують в навчальний процес інтерактивні форми навчання та контролю отриманих знань, вмінь та практичних навичок майбутніх медиків-лікарів.

В українському суспільстві освіта є одним із пріоритетних аспектів діяльності людей. Освічені люди прогресивно розвивають суспільство. Тому метою освітнього процесу в нашому закладі є підвищення професійної компетентності сучасних лікарів.

Методів і прийомів навчання дуже багато. Мені хочеться зупинитися на одному із них, а саме навчальних відео, які ми створювали разом зі студентами другого курсу спеціальності «Медицина». Ці відео стосуються вивчення теми «Фізіологія збудливих структур», а саме дослідження біоелектричних явищ.

Використання тварин у медичних дослідженнях – це одна з найважливіших міжнародних етичних проблем, що порушує питання про негуманне ставлення до тварин в експерименті. Гострота проблеми існує не тільки в науковому світі, нею перейнялися і люди, не пов'язані з наукою. Фактично це і привело до виникнення напряму Біоетика, як такого, що розглядає моральну сторону та етичність людини в медицині.[2]

Звичайно є певні етичні вимоги до використання хребетних тварин в експерименті. Вони узгоджуються з положеннями "Європейської конвенції про захист хребетних тварин, які використовуються для експериментальних та інших цілей" (Страсбург, Франція, 1985). Одним із перших документів в цій царині саме в Україні було прийнято 20 вересня 2001 року. В нашій державі на національному рівні створено: Комітет з біоетики при Президії НАН України, Комітет з біоетики при АМН України та етичний комітет при МОЗ України.

Однією з важливих функцій національних комітетів є здійснення діалогу з громадськістю, її освіта в галузі проблем біоетики.[4]

Дотримання біоетичних принципів стосується всіх напрямків вивчення матеріалу дисциплін медичного профілю. Впровадження Болонського принципу навчання на Україні підвищує знання наших студентів, заохочує досягнення до європейського рівня.[3]

Таким чином, слідуючи новим біоетичним принципам по відношенню до використання лабораторних тварин в експерименті та навчальному процесі необхідно впроваджувати нові сучасні альтернативні технології ставлення дослідів для розробки нових заходів лікування і підготовці нового покоління лікарів і науковців.[2]

Альтернативи - освітні засоби або навчальні підходи, які замінюють використання тварин, що заподіює їм шкоду, тобто підтримують гуманну освіту. Багато вчених пов'язують термін «альтернативи» тільки з використанням методів, які повністю виключають використання тварин з експерименту.

Однак альтернативи можна розглядати не тільки як методи «заміни», але також «скорочення» і «удосконалення». «Заміна», «скорочення» і «удосконалення» лягли в основу так званої концепції трьох R [Three Rs concept]. Концепція «3R» [reduction, refinement and replacement] була вперше запропонована Расселом і Берчем [Russel & Burch] в їх трактаті під назвою «Принципи гуманної методики експерименту», опублікованому в 1959р. Сьогодні принцип 3R є загальноприйнятим світовим стандартом, що дозволив отримати новий науковий досвід в галузі створення альтернатив. [3]

Викладачами нашої кафедри було прийнято рішення щодо впровадження в навчальний процес альтернативних методів, а саме створення навчальних відео до практичних занять з електрофізіології. Такі відео можна використовувати безліч разів, при цьому знаючи, що експеримент був проведений лише один раз. Доволі важливим є те, що ми зменшуємо вплив емоцій студентів, що виникають при роботі з живими чи мертвими тваринами, проявляємо гуманність. Всі навчальні відео супроводжуються методикою виконання конкретних практичних робіт.

Викладачами кафедри разом зі студентами були створені навчальні відео до теми «Фізіологія збудливих структур», а саме:

1. Приготування препарату спінальної жаби;
2. Приготування реоскопічної лапки;
3. Приготування нервово-м'язового препарату;
4. Перший дослід Гальвані (скорочення з металом);
5. Другий дослід Гальвані (скорочення без металу);

6. Виявлення електричного струму у досліді із вторинним скороченням (дослід Маттеучі).

«Фізіологія» як дисципліна вивчається студентами два семестри (2 курс) з дотриманням біотичних принципів.

Отже, наслідуючи нові біоетичні принципи по відношенню до використання на практичних заняттях лабораторних тварин в експерименті та навчальному процесі, ми прагнемо впроваджувати нові сучасні альтернативні методи проведення дослідів, які є необхідними у підготовці сучасного покоління лікарів та науковців.

Література

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10-22.

2. Вітенко І.С. Особливості викладання біоетики студентам вищих навчальних закладів України / І.С. Вітенко, А.Я. Циганенко // II національний конгрес з біоетики, 2004. – К. – С.193.

3. Кундієв Ю. Біоетика: витоки, стан, перспективи / Ю. Кундієв, М. Кисельов // Вісник НАН України. – 1999. – №8. – С. 6-12.

4. Резніков О.Г. Проблеми етики при проведенні експериментальних медичних та біологічних досліджень на тваринах України / О.Г. Резніков // Перший національний конгрес з біоетики. Тези доповідей. – К., 2001. – С. 10.

УДК 811.124:614/615

РОЛЬ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ У ФОРМУВАННІ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Сергій ЛИСУН, Світлана ЛИСУН, Катерина ХОМЕНКО

svetalisun@ukr.net, sergii.lysun@gmail.com

Черкаська медична академія, м. Черкаси.

Анотація. У статті досліджується роль латинської мови у формуванні медичної та фармацевтичної термінології. Розглянуто історичні передумови використання латини в медицині, її значення для професійної підготовки медичних (фармацевтичних) працівників.

Ключові слова: медична термінологія, фармацевтична термінологія, наукова термінологія.

Роль латинської мови у формуванні термінології має важливе значення у багатьох сферах науки, але її роль у медичній та фармацевтичній термінології є особливо помітною.